

kevään juhla
vappu
vappuaatto, vapunaatto
vappupäivä, vapunpäivä
juhla, juhla

ylioppilas
ylioppilaslakki, valkolakki
haalarit
lakitus, lakittaa
piknik
puisto
nostaa malja
kokoontua
marssi, marssia
kulkue
puhe, puhua
munkki
perunasalaatti ja nakit
sima
kuohuviini
tippaleipä

koristeet, koristella
ilmapallo, puhaltaa ilmapallo
serpentiini
vappuhuiska

kevättä rinnassa
kuu kiurusta kesään, puolikuuta peipposesta, västäräkistä vähäsen, pääskysestä ei päivääkään

ei yksi pääsky kesää tee
kevät keikkuen tulevi
kuin lehmä laitumella
ei ole niin pitkää talvea, etteikö kevät tulisi

Mitä tiedät vapusta Suomessa?
Miten vietit viime vapun?
Juhlitaanko sinun kotimaassasi vappua? Miten?
Mitä syöt ja juot vappuna?
Käytkö piknikillä tai vappumarssilla?



VAPPUA juhlitaan vapunaattona 30.4. ja vapunpäivänä 1.5. Vapunpäivä on työn juhla ja Suomessa virallinen liputuspäivä.

Miksi vappua juhlitaan?

Vappu on **vanha kevään juhla**. Silloin on perinteisesti juhlistettu talven väistymistä ja kesän saapumista. Myöhemmin vapusta tuli **myös opiskelijoiden ja työväen juhla**.

Vapunaattona opiskelijat kokoontuvat kaupungille juhlimaan. Vapunpäivänä monet viettävät aikaa piknikillä tai vappulounaalla. Päivään kuuluvat myös poliittiset marssit ja puheet.

Sana vappu tulee englantilaisen abbedissan Valburgin nimestä. Hän levitti kristinuskoa Saksaan 700-luvulla. Suomessa 1.5. viettävät nimipäiväänsä esimerkiksi Vappu, Valpuri ja Valborg.

Ylioppilaslakit ja valmistujaislakit

Vappuna monella on päässään ylioppilaslakki. Ylioppilaslakkia käyttävät lukiosta ylioppilaaksi valmistuneet. Nykyään käytössä on myös muiden tutkintojen valmistujaislakkeja, jotka vaihtelevat väriltään ja ulkonäöltään.

Monissa kaupungeissa jokin tärkeä **patsas saa vappuna ylioppilaslakin**. Usein opiskelijat lakittavat patsaan. Tämän jälkeen he laittavat lakin myös omaan päähänsä ja juhla voi alkaa. Helsingissä lakitetaan Havis Amanda -patsas, jota kutsutaan Mantaksi. Perinne alkoi 1900-luvun alussa ja levisi myöhemmin muihin kaupunkeihin.

Opiskelijoiden vappu

Vappuna opiskelijoiden tavallinen asu on haalarit. Haalarin väri kertoo opiskelupaikasta tai alasta. Haalareita koristellaan merkeillä, joissa on usein hauskoja tekstejä tai kuvia. Haalarit ovat tärkeä osa opiskelijakulttuuria, ja perinne on tullut Suomeen Ruotsista. Opiskelijoiden vappuun voi liittyä eri aloilla erilaisia perinteitä. Joensuussa forstikasteessa metsätieteiden ensimmäisen vuoden opiskelijat kävelevät vedessä kelluvaa tukkia (puuta) pitkin ja yrittävät olla putoamatta veteen.

Vapusta tuli **opiskelijajuhla** jo 1700-luvulla, jolloin Suomi oli osa Ruotsia ja Turku merkittävä yliopistokaupunki. Opiskelijat juhlivat kevään ja kesän alkamista



innokkaasti. 1800-luvulla ylioppilailla oli käytössä tumma talvilakki ja valkoinen kesälakki. Vappuna lakki vaihdettiin kesälakkiin, mikä symboloi kesän alkua.

Työväen juhla

Vuonna 1889 Pariisissa päätettiin, että 1.5. vietetään kansainvälisenä työläisten juhla- ja mielenosoituspäivänä. Suomessa vappumarsseja alettiin järjestää 1900-luvun alussa. Vuodesta 1979 lähtien vappu on ollut virallisesti suomalaisen työn päivä.

Nykyään monet puolueet pitävät vappuna vappumarsseja ja puheita eri kaupungeissa. Juhlaan kuuluu myös musiikkia ja muuta kulttuuriohjelmaa. Lisäksi eri ryhmät voivat järjestää omia kulkueitaan, kuten esimerkiksi vanhojen autojen kulkue.

Mitä vappuna syödään?

Munkki

Munkki on suosittu vappuherkku. Se valmistetaan pullataikinasta, paistetaan öljyssä ja sokeroidaan. Sisälle voidaan lisätä hilloa. Munkkeja on syöty jo keskiajalla. Kun taikinaa laitetaan kuumaan öljyyn, se pullistuu ja näyttää munkilta, jolla on ruskea kaapu.



Tippaleipä

Tippaleipä paistetaan myös öljyssä. Taikina valutetaan ohuena nauhana kuumaan öljyyn. Nykyään tippaleipä ostetaan usein valmiina kaupasta. Perinne on tullut Saksasta Ruotsin kautta Suomeen.



Perunasalaatti ja nakit

Monet syövät vappuna perunasalaattia ja nakkeja. Perunasalaatin voi tehdä itse tai ostaa valmiina. Vappuruokana niitä on mainostettu erityisesti 1960-luvulta lähtien.

Sima

Sima on vappuun kuuluva juoma, joka valmistetaan vedestä, sitruunasta, sokerista, hiivasta ja rusinoista. Sitä voi tehdä kotona tai ostaa kaupasta.

Sima on vanha juoma: ennen se tarkoitti hunajaviiniä ja sisälsi enemmän alkoholia. Nykyään sima on yleensä vähäalkoholista tai alkoholitonta. Siitä tuli tavallinen vappujuoma Suomessa 1900-luvulla.

Monen aikuisen vappuun kuuluu myös kuohuviini tai samppanja. Lopuksi on tapana nostaa malja vapulle – simalla tai kuohuviinillä. Kippis, skool ja hölkynkölkyn!

Sima (martat.fi)

2 sitruunaa

5 l vettä

300-350 g sokeria (3,5-4 dl)

300-350 g fariinisokeria (4-5 dl)

pieni nokare (1/5 tl) hiivaa

Pullotukseen: rusinoita, sokeria

Kuori sitruunan keltainen osa. Poista sitruunoista kuoren valkoinen osa ja leikkaa hedelmäliha viipaleiksi. Laita sitruunanviipaleet, kuoret ja sokerit kulhoon.

Kuumenna puolet vedestä ja laita kulhoon niin että sokerit sulavat. Lisää loput vedestä. Sekoita. Lisää hiiva, kun liemi on kädenlämpöistä (+37 astetta).

Jätä sima huoneenlämpöön kannen alle yhden päivän ajaksi. Sima alkaa käydä. Pane puhtaisiin pulloihin muutama rusina ja 1 tl sokeria. Siivilöi sima ja valuta pulloihin. Käytä pullotuksessa apuna kauhaa ja suppiloa. Korkita löyhästi. Vie viileään paikkaan. Tarkkaille käymistä. Kun käyminen on lakannut tai lähes lakannut, voit sulkea korkit napakammin. Sima on valmista, kun rusinat ovat nousseet pinnalle. Tähän kuluu noin viikko kylmässä ja noin kolme päivää huoneen lämmössä.

Perinteinen perunasalaatti (Yhteishyvä)

800 g (6 kpl) perunaa (kiinteä lajike)

1 kpl sipuli (pieni)

150 g (2 kpl) maustekurkkua

1 kpl omena

KASTIKE

200 g (1 prk) kermaviiliä

1 dl majoneesia

1 rkl sitruunanmehua

1 rkl sinappia

1 tl sokeria

1/2 tl suolaa

1/2 tl mustapippuria rouhittuna

Keitä perunat kypsiksi, jäähdytä. Kuori ja pilko perunat, sipulit ja omena, pilko suolakurkut. Valmista kastike sekoittamalla ainekset. Yhdistä kaikki ainekset ja sekoita.



**Euroopan unionin
osarahoittama**

